

ክትባትን በሚገባ ማስቀመጥና መጠበቅ

ክትባቶች በትኩረት ማስቀመጥ ወይንም ማስቀመጥ አለባቸው ምክንያቱም ክትባቶች በሙቀትና በከፍተኛ ቅዝቃዜ ከተጋለጡ ከበሽታ የመከላከል አቅማቸው ይቀንሳል።

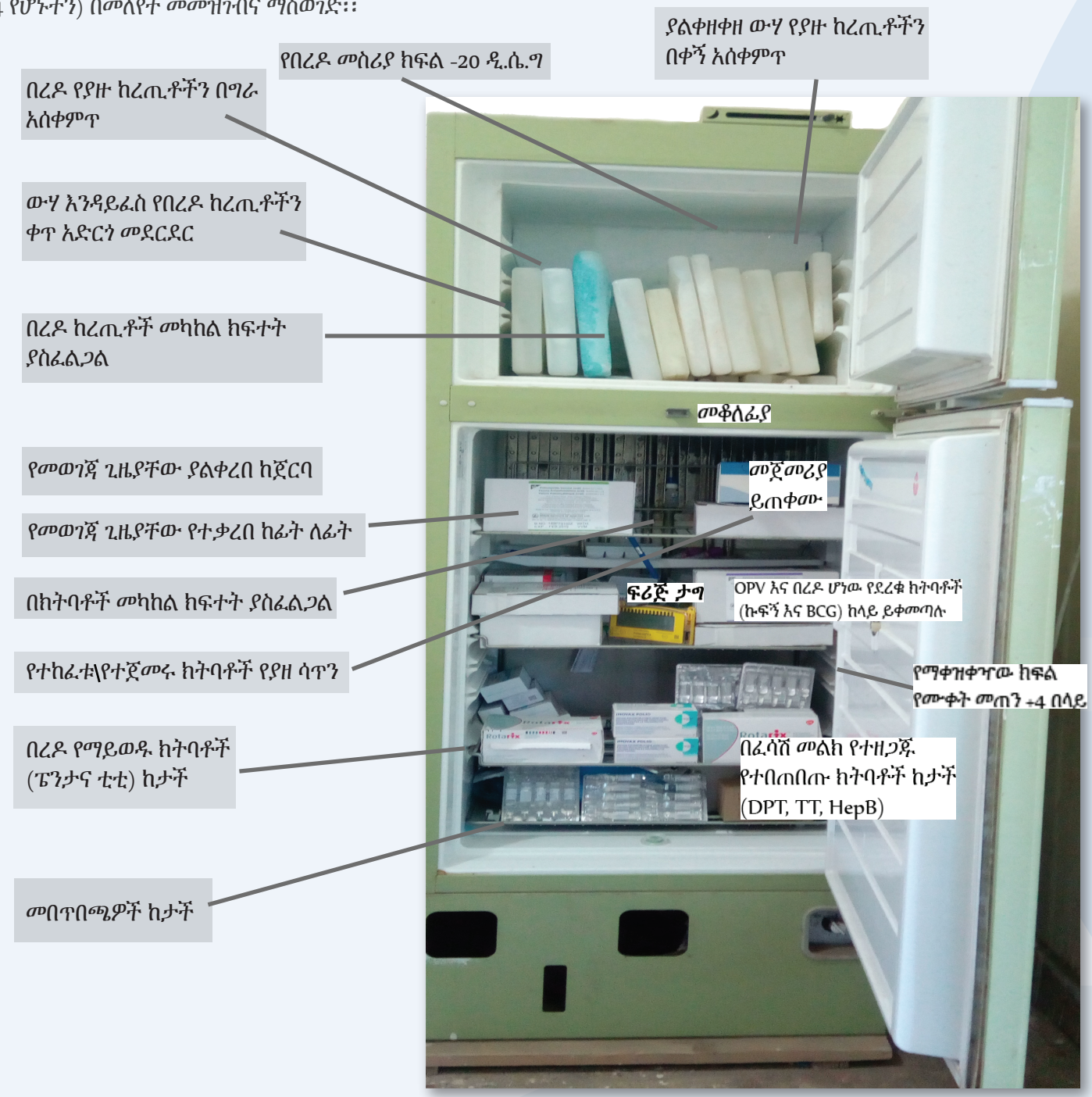
ህጻናትን ከበሽታ ለመከላከልና የክትባቶችን ደህንነት ለማስጠበቅ የሚከተሉትን ማከናወን ያስፈልጋል፡-

- ➔ እንደየፍራጅ አይነት ክትባቶችን ፍራጅ ወሲት በተገቢው ቦታ ማስቀመጥ
- ➔ የፍራጅ የሙቀት መጠንን መመዘገብና በየጊዜው መከታተል
- ➔ የፍራጅ የሙቀት መጠንን ከ+2 ዲግሪ በታች ወይም ከ+8 ዲግሪ በላይ ከሆነ ተገቢውን እርምጃ መውሰድ
- ➔ የብልቃጥ ሙቀት መቆጣጠሪያ (VVM) በመከታተል በሙቀት የተበላሹ ክትባቶችን (የብልቃጥ ሙቀት መቆጣጠሪያ ደረጃ 3 ወይም 4 የሆኑትን) በመለየት መመዘገብና ማስወገድ።

1. ክትባቶችን የክትባት መጠጥቢያዎችን በትኩረት ለታችው ማስቀመጥ

- በፍራጅ ወሲት ያለውን የክትባት መደርደሪያ ለየትኛው ክትባት እንደሆነ የክትባቱን ስም መጻፍ ፊት ለፊት መለጠፍ
- ጊዜያዊ ለማለፍ የተቃረኑ ወይም የብልቃጥ ሙቀት መቆጣጠሪያ ደረጃ-2 የሆኑትን ክትባቶች "መጀመሪያ ተጠቀም" የሚል ፅሁፍ በመጻፍ ፊት ለፊት በመለጠፍ ክትባቶችን ማስቀመጥ
- በክትባቶች መካከል በቂ ክፍት ቦታ በመተው አየር እዲዘዋወር ማድረግ
- የክትባት መጠጥቢያዎችን ከመጠቀሚያ በፊት ለ24 ሰዓት ፍራጅ ወሲት ማስቀመጥ
- በተቻለ መጠን የፍራጅ በርን ቶሎ ቶሎ አለመክፈት
- ክትባትና የክትባት መጠጥቢያዎች በረዶ ቤት በፍፁም አለማስቀመጥ
- የተበላሹ ክትባቶችን መለየትና ማስወገድ፡
 - ጊዜያዊ ያለፈ
 - የብልቃጥ ሙቀት መቆጣጠሪያ (VVM) ደረጃ 3 ወይም 4 የሆኑ
 - የተከፈቱ የፍራጅ ስርዓት ስርዓት ክትባቶች ከፊት ለፊት በላይ ከሆነ ወይም የክትባት መርሃ ግብር ካለቀ
- የተበላሹ ክትባቶችን ለማስወገድ የወረዳውን የመዳሀኒት እውቀት ዘዴ መከተል
- የክትባት ፍራጅ ስኬትን፣ መጠጥቢያዎችን ለበረዶ ክፍት ማስቀመጫ ብቻ መዋል አለበት

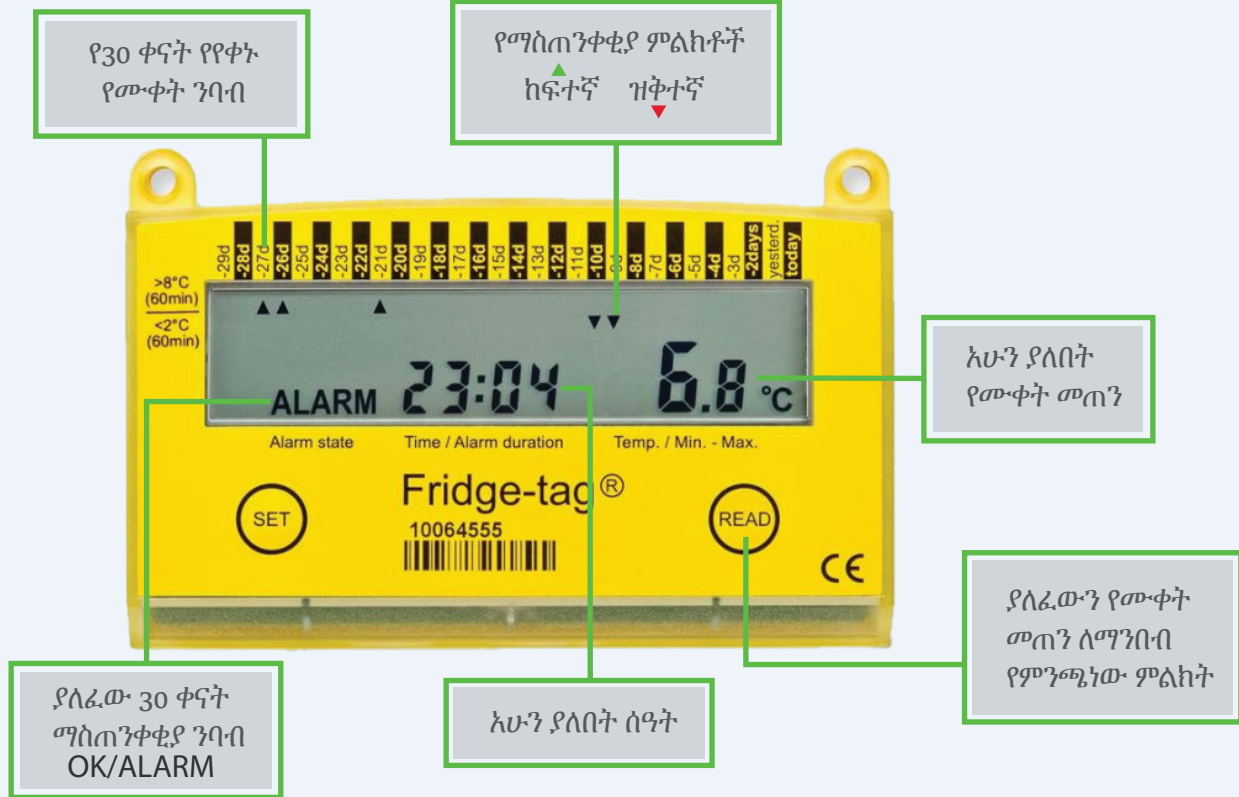
ስዕል 1. ክፍት ለፊት የሚከፈት የክትባት ፍራጅ ወሲት የክትባቶች አቀማመጥ

2. የፍራጅ የሙቀት መጠንን በቀን (በዓላትን እንዲሁም ቅዳሜና አሁድን ጨምሮ) ሁለት ጊዜ መመዘገብ

- የክፍለ-የቅኑ ሙቀት ክፍ ሲል የሙቀት መመጠኛውን /thermostat knob/ በማሸከርከር ቀስቶን ወደ 8 ዲግሪ ክፍ ያደርጉ።
 - የሙቀት መጠን በ +2 ዲግሪ እስከ +8 ዲግሪ መካከል ከሆነ በታላ የሙቀት መመጠኛውን /thermostat/ አያስተካክሉት።
- ሁል ጊዜ ጠዋት እንደገቡ ከማንኛውም ሥራ በፊትና ከሰዓት በታላ የፍራጅ ታግ የሙቀት መጠንን ይመዘገቡ
- የፍራጅ ታግ የሙቀት መጠን ወዲያውኑ ከመመዘገቢያ ሰንጠረዥ ላይ መመዘገብ፡
 - ትኩረት ማድረግ የፍራጅ ታግ የሙቀት መጠን መመዘገቢያ ሰንጠረዥ ከሌለ በቀላሉ ማጋገፊት ይቻላል።

ስዕል 2. ፍራጅ ታግ

ስዕል 3 የፍራጅ የሙቀት መጠን መመዘገቢያ ቅጽ

Region:	Zone:	Woreda:	Facility Name:																												
Refrigerator model:	Refrigerator No:	Fridge Tag ID Number:																													
Record the refrigerator temperature twice per day: Temperature should stay between 2 – 8 0C to protect vaccines. Month _____ Year _____																															
Day	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
Today	Morning Temp. AM (°C)																														
	Evening Temp. PM (°C)																														
Previous day	▲ Maximum temp. (°C)																														
	▲ Alarm (Y/N)																														
	▼ Minimum temp. (°C)																														
	▼ Alarm (Y/N)																														
Date of alarm and corrective Measures taken for Temperature Excursions																															
Date of alarm	▼	▼	Actions taken (code)*		Impart of excursions on vaccines																										

(Indicate type of an alarm by (tick) under ▲ or ▼ for high and low temperature respectively for specific date of alarm)

Use the following code for actions to be taken during alarm:

1. Vaccine transferred	2. VVM checked	3. Frozen vaccine discarded	4. Shake test conducted
5. Refrigerator maintained	6. Reported to higher level	7. Thermostat adjusted	8. Other measure (specify)

In addition to recording the code for taken action, outcome of shake test and VVM checking has to be recorded

3. የፍራጅ የሙቀት መጠን ከ+2 ዲግሪ በታች ወይም ከ+8 ዲግሪ በላይ ሲሆን ተገቢውን እርምጃ መውሰድ

3.1 የፍራጅ የሙቀት መጠን ከ8 ዲግሪ በላይ

ክትባቶች እንዳይበላሹ መከላከል፡
ሁሉንም ክትባቶች ከብልሽት ለመከላከል ወደ ሌላ ፍራጅ ማዘዋወር፤ በማቀዝቀዣ /የክትባት መያዣ ሳጥን ወሲት ማስቀመጥ ወይም ወደ ሌላ ጠና ተቋም ማጓጓዣ ያስፈልጋል።

3.2 የተበላሹ ክትባቶችን መለየት

- የሁሉንም ክትባቶች የብልቃጥ ሙቀት መቆጣጠሪያ (VVM) ማየት
- በሙቀት የተበላሹ ክትባቶችን (የብልቃጥ ሙቀት መቆጣጠሪያ ደረጃ 3 ወይም 4 የሆኑትን) በመለየት መመዘገብና ማስወገድ።

3.3 የትግሩን መንስዔ መለየት፡-

- የሙቀት መመጠኛውን /thermostat knob/ በትኩረት ማስቀመጥ (በ2 ዲግሪ እና 8 ዲግሪ መካከል)
- ክትባቶች ወይም ፍራጅ ታግ ፍራጅ ወሲት በትኩረት ካልተቀመጠ (ክትባቶች ከፍራጅ ወሲት ግድግዳ በጣም ከተጠጉ) በትኩረት ማስቀመጥ ቦታ ማስቀመጥ
- ፍራጅ በትኩረት መከፈቱን ካቆሙ ለጥገና ለባለሙያ ወዲያውኑ ማሳወቅና እንዲሰሩ ማድረግ

3.2 የፍራጅ የሙቀት መጠን በጣም ገደብ/ከ2 ዲግሪ በታች/ ከሆነ፡-

1. በበረዶ የሚበላሹ ክትባቶች እንዳይበላሹ መከላከል

በበረዶ የሚገኙ ክትባቶችን (የመንጋታ ቆልፍ፣ አይፒቪ፣ ፒሲቪ፣ ሲታና ፔንታ) ቅድሚያ በመስጠት ወደ ሌላ ፍራጅ ማዘዋወር (በጠና ተቋም ውስጥ ካለ)፤ በማቀዝቀዣ /የክትባት መያዣ ሳጥን ወሲት ማስቀመጥ ወይም ወደ ሌላ ጠና ተቋም ማጓጓዣ ያስፈልጋል።

2. የተበላሹ ክትባቶችን መለየት

በረዶ የሰሩ ብልቃጥ ሙቀት (የመንጋታ ቆልፍ፣ አይፒቪ፣ ፒሲቪ፣ ሲታና ፔንታ) በመለየት ማስወገድ

3. የትግሩን መንስዔ መለየት፡-

- የሙቀት መመጠኛውን /thermostat knob/ በማሸከርከር ቀስቶ እስከ ወዳሉ ቁጥር ላይ እንዲያመለከት ያደርጉ። ይህ ፍራጅን ሞቅ እንዲል ያደርገዋል።
- ፍራጅ ታግ ያለበታው ተቀምጦ ከሆነ ማለትም ከፍራጅ በረዶ ቤት የተጠጋ ከሆነ፤ ማራቅና በትኩረት ማስቀመጥ ቦታ ላይ ማስቀመጥ (የፍራጅ አቀማመጥን በስዕል ላይ የመለከቱ)፤፤
- የሙቀት መመጠኛውን /thermostat knob/ ከተሰበረ ወዲያውኑ ለተከራካሪ ሪፖርት በማድረግ እንዲጠገን ያደርጉ።፤፤

3.3 የፍራጅ የሙቀት መጠን ከትኩረት ገቢ ገደብ ወይም ከፍ ካለ በመመዘገብ ለማመልከት ወዲያውኑ ማሳወቅ ያስፈልጋል፡-

- የፍራጅ ታግ መመዘገቢያ ሰንጠረዥ ላይ የአደጋ ምልክቱን፤ ትግራንና የተወሰደውን እርምጃ መመዘገብ፤
- ለጥገና ለባለሙያ ማሳወቅ
- ትግሩ አሳሳቢ ከሆነ ለክትባት ሃላፊዎችና ተቆጣጣሪዎች ማሳወቅ (ለምሳሌ፡- ክትባቶች የሚገኙ ከሆነ ፍራጅ የማይሰሩ ከሆነ)

4. የብልቃጥ ሙቀት መቆጣጠሪያ (VVM) አጠቃቀም መመሪያ (ስዕል 3)

ስዕል 3 የብልቃጥ ሙቀት መቆጣጠሪያ (VVM) አጠቃቀም መመሪያ

የብልቃጥ ሙቀት መቆጣጠሪያ (VVM) አጠቃቀም መመሪያ			
	✓	የውስጠኛው ባለ አራት ማዘዣን ቀለም ከውጪኛው ከብ ቀለም እንጻር ይነጣል የክትባቱ መወገጃ ጊዜ እስካለፈ ድረስ ክትባቱን ተጠቀም	
	✓	ከጊዜ በኋላም ቢሆን ውስጠኛው ባለ አራት ማዘዣን ቀለም ከውጪኛው ከብ ቀለም እንጻር አሁንም ይነጣል የክትባቱ መወገጃ ጊዜ እስካለፈ ድረስ ክትባቱን ተጠቀም	
	✗	ክትባቱ የሚወገድበት ደረጃ የውስጠኛው ባለ አራት ማዘዣን ቀለም ከውጪኛው ከብ ቀለም እንጻር ተመሳሳይ፡-ክትባቱን መጠቀም አይቻልም። ለቅርብ የከራ ሀላፊ ማሳወቅ	
	✗	ክትባቱ የሚወገድበት ደረጃ አልፏል የውስጠኛው ባለ አራት ማዘዣን ቀለም ከውጪኛው ከብ ቀለም ጋር እንጻር ጠቅሯል። ክትባቱን መጠቀም አይቻልም። ለቅርብ የከራ ሀላፊ ማሳወቅ	